

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครื่องดนตรีและวงดนตรีไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ประเภทของวงดนตรี

เวลา 1 ชั่วโมง

ผู้สอน นายพงศกร ทิพรัตน์ หมู่เรียน 55/34 เอกดนตรี

สาระสำคัญ

วงดนตรี คือ การนำเครื่องดนตรีไทยประเภทต่างๆ มาจัดวางเป็นหมวดหมู่ ตามหน้าที่ของเครื่องดนตรีรวมกันเป็นวงดนตรีไทย ซึ่งแยกตามขนาดและลักษณะของการบรรเลงที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.1/2 เปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน

ม.1/4 จัดประเภทของวงดนตรีไทยและวงดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายการเปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน ได้
- บอกประเภทของดนตรีไทยได้
- บอกประเภทของดนตรีพื้นเมืองได้

สาระการเรียนรู้

- เสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีในบทเพลงจากวัฒนธรรมต่างๆ
 - วิธีการขับร้อง
 - เครื่องดนตรีที่ใช้
- วงดนตรีพื้นบ้าน
- วงดนตรีไทย

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนฟังเพลงไทยเดิมบรรเลง 1 เพลง เช่น เพลงไทยเดิมบรรเลงเพลงลาวดวงเดือน เพลงเขมรไทรโยค 1 ท่อน แล้วร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับเสียงของดนตรีและเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลง
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงเสียงของเครื่องดนตรีที่นักเรียนได้ฟังเพลงไทยเดิมบรรเลงเกิดจากเครื่องดนตรีหลายประเภทรวมกันเป็นวง มีลักษณะและขนาดของวงหลายลักษณะและหลายประเภท
3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง ประเภทของวงดนตรีไทย จากหนังสือเรียนและทำใบงานที่ 1 เรื่อง ประเภทของวงดนตรีไทย โดยให้สมาชิกแต่ละคนแบ่งหน้าที่กันปฏิบัติ ดังนี้
สมาชิกคนที่ 1 มีหน้าที่ อ่านคำถามและแยกแยะประเด็นให้ชัดเจน
สมาชิกคนที่ 2 มีหน้าที่ รวบรวมข้อมูลหาแนวทางในการตอบคำถาม
สมาชิกคนที่ 3 มีหน้าที่ ตอบคำถาม
สมาชิกคนที่ 4 มีหน้าที่ ตรวจสอบคำตอบ
4. ให้สมาชิกในกลุ่มหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันปฏิบัติ ดังนี้
สมาชิกคนที่ 2 เลื่อนขึ้นไปทำหน้าที่แทนสมาชิกคนที่ 1
สมาชิกคนที่ 3 เลื่อนขึ้นไปทำหน้าที่แทนสมาชิกคนที่ 2
สมาชิกคนที่ 4 เลื่อนขึ้นไปทำหน้าที่แทนสมาชิกคนที่ 3
สมาชิกคนที่ 1 กลับมาทำหน้าที่แทนสมาชิกคนที่ 4
5. ครูตรวจคำตอบด้วยตนเองหรือให้นักเรียนผลัดกันตรวจคำตอบ โดยมีแนวเฉลยคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินสมรรถภาพวงดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้าน	แบบประเมินสมรรถภาพวงดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการเปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรี	แบบประเมินการเปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรี	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน คนตรี - นาฏศิลป์ ม.1
2. ซีดีเพลงไทยเดิม เช่น เพลงลาวดวงเดือน เพลงเขมรไทรโยค
3. ซีดีเพลงพื้นบ้านภาคต่างๆ
4. ใบงานที่ 1 เรื่อง ประเภทของวงดนตรีไทย

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ชิ้นงานที่ 1

สมุดภาพวงดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำสมุดภาพวงดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้าน

ภาระงานที่ปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ศึกษาความรู้เกี่ยวกับประเภทของวงดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้าน
2. หาภาพเกี่ยวกับวงดนตรีไทยแต่ละประเภทมาติด พร้อมกับบอกชื่อ หลักการใช้ และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีแต่ละชนิด โดยแบ่งออกเป็น
 - 1) วงปี่พาทย์
 - 2) วงเครื่องสายไทย
 - 3) วงมโหรี
3. หาภาพเกี่ยวกับวงดนตรีพื้นบ้านแต่ละประเภทมาติด พร้อมกับบอกชื่อ หลักการใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีแต่ละชนิด โดยแบ่งออกเป็น
 - 1) วงดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ
 - 2) วงดนตรีพื้นบ้านภาคกลาง
 - 3) วงดนตรีพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - 4) วงดนตรีพื้นบ้านภาคใต้
4. จัดทำเป็นสมุดภาพ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม แล้วเก็บรวบรวมส่งครู

เกณฑ์การประเมิน

พิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

1. การจัดประเภทของวงดนตรีไทย
2. การจัดประเภทของวงดนตรีพื้นบ้าน
3. หลักการใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีแต่ละประเภท
4. ความประณีต สวยงาม

แบบประเมินสมรรถภาพของดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้าน

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1..... 2.....

3..... 4.....

5..... 6.....

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	การจัดประเภทของวงดนตรีไทย				
2	การจัดประเภทของวงดนตรีพื้นบ้าน				
3	หลักการใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีแต่ละประเภท				
4	ความประณีต สวยงาม				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การใช้คะแนน

ดีมาก = 4

ดี = 3

พอใช้ = 2

ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคะแนน
13 – 16	ดีมาก
9 – 12	ดี
5 – 8	พอใช้
1 - 4	ปรับปรุง

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ชิ้นงานที่ 2

การเปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเพลงพื้นบ้านของแต่ละภาค แล้วบอกเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรี จากเพลงที่ได้ฟังลงในตาราง จากนั้นเปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละภาค

เพลงพื้นบ้าน	เสียงร้อง	เสียงของเครื่องดนตรี
1. ภาคเหนือ
2. ภาคกลาง
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. ภาคใต้

สรุปการเปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีของแต่ละภาค

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินสมรรถภาพวงดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้าน

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1..... 2.....

3..... 4.....

5..... 6.....

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	เสียงร้องของวงดนตรีแต่ละท้องถิ่น				
2	เสียงของเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบ				
3	การเปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละท้องถิ่น				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การใช้คะแนน

ดีมาก = 4

ดี = 3

พอใช้ = 2

ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคะแนน
13 – 16	ดีมาก
9 – 12	ดี
5 – 8	พอใช้
1 - 4	ปรับปรุง

แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครื่องดนตรีและวงดนตรีไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. บันฑะวะว เป็นเครื่องดนตรีที่ไทยรับมาจากประเทศอะไร

ก. จีน	ข. อินเดีย
ค. มลายู	ง. ชวา

2. เครื่องดนตรีซออิด จัดอยู่ในประเภท “เครื่องดีด”

ก. กระจับปี่, พิณน้ำเต้า	ข. จระเข้, ซอ
ค. จิม, ซึง	ง. โหวด, ขลุ่ย

3. เครื่องดนตรีชนิดใด จัดอยู่ในกลุ่ม “ซอ”

ก. ซึง	ข. พิณ
ค. แคน	ง. สะล้อ

4. กลองชนิดใด ขึ้นหนังเพียงหน้าเดียว

ก. ตะโพน	ข. กลองทัด
ค. กลองยาว	ง. กลองแขก

5. เครื่องดนตรีในซออิด เป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองของภาคเหนือ

ก. แคน, โปงลาง	ข. กลองสะบัดชัย, สะล้อ
ค. ปี่ชวา, ปี่นอก	ง. ระนาด, เปิงมาง

6. การให้ครูดนตรีไทย เป็นพิธีกรรมที่ไทยเอาแบบอย่างมาจากประเทศอะไร

ก. อินเดีย	ข. ชวา
ค. จีน	ง. มลายู

7. ซออิด เป็นการบำรุงรักษาเครื่องดนตรีไทย

ก. ใช้ผ้าสะอาดเช็ดถู	ข. คลายลูกบิดเมื่อเลิกใช้
ค. เก็บเครื่องไว้ในกล่อง	ง. ถูกทุกข้อ

8. ก้านด หมายถึง ซออิด

ก. เครื่องดนตรีไทยชนิดหนึ่ง	ข. เพลงไทยประเภทหนึ่ง
ค. เครื่องกำกับหรือเครื่องบูชา	ง. การฟ้อนรำอย่างหนึ่ง

9. วงปีพายุเครื่องใหญ่ เกิดขึ้นครั้งแรกในรัชกาลใด

ก. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ค. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ง. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

10. ลิเกป่า เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคใด

ก. ภาคกลาง

ข. ภาคเหนือ

ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ง. ภาคใต้

เฉลย

1. ข

2. ก

3. ง

4. ค

5. ข

6. ก

7. ง

8. ค

9. ข

10. ค

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

2. ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

3. แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน
(.....)

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)

